

Finns det ett samband mellan eget "fors-
kande" och elevernas minskade kunskaper?

Foto: Mikael Röhr

av Mats Öhlin

"Bevare oss för individualiseringen"

DET TALAS OFTA om behovet av individualisering i skolan. Många lärare jag träffar upplever en förväntan att de ska arrangera undervisningen på olika sätt för varje enskild individ, vilket lika många lärare upplever som övermäktigt. Jag förstår dem. Det låter inte rimligt.

Jag vet inte riktigt varifrån förväntningarna på individualisering kommer. Begreppet står inte att finna i nu gällande läroplaner! Läraren Björn Rosdahl skrev för några år sedan en artikel under rubriken "Bevare oss för individualiseringen" i *Helsingborgs Dagblad*:

Dagens elever jobbar sida vid sida med olika uppgifter, ibland har de valt dem helt själva, ibland bestämmer de bara om de ska göra mattesidorna före eller efter engelskglossorna.

Rosdahl anser att dessa arbets-sätt ofta leder till:

...isolering, invalidisering och något förvånande likriktning. Det sägs allt oftare att det är viktigt att vara originell men allt färre är självständiga. I stället är man självupptagen och osäker och ängslig.

Ingen kan själv skaffa sig särskilt mycket kunskap på egen hand. Begrepp är gemensamma, och det man vet måste man

kunna tillämpa, ge skäl för och exempel på. Det man vet måste kunna rättfärdigas inför andra och vara möjligt att kritisera.

Det finns mycket som talar för att Rosdahls argument är riktiga. Jag brukar tänka att ingen kan lyfta sig själv i håret. Lika lite kan en elev lära sig lika mycket på egen hand som tillsammans med en utbildad lärare eller tillsammans med sina skolkamrater.

Det måste ha funnits en tanke med att vi samlar många barn och utbildade vuxna tillsammans i en byggnad vi kallar skola. Om vi kan lära oss lika mycket på egen hand som tillsammans, så skulle vi inte behöva några skolor.

Egna studier halva tiden

Det individualiserade eller enskilda eller egna "forskande" arbetet har varit populärt på senare år. Enligt Skolverkets nationella utvärdering av grundskolan, *NU 03*, uppgår det till ungefär hälften av verksamheten i dagens svenska skola. Samtidigt konstaterar Skolverket att eleverna kan mindre idag än de kunde för bara 10-15 år sedan. Finns det ett samband? Jag tror det.

Monika Vinterek är filosofie doktor i pedagogiskt arbete vid Umeå universitet. Hon har behand-

lat frågan om individualisering i en bok som finns att hämta hem på Skolverkets hemsida. Vinterek konstaterar att

...tiden har krympt där läraren pratar inför klassen och gruppen, det är också mindre av att elever pratar inför andra elever.

Konsekvensen av detta blir att elevernas förståelse krymper. Och det är i första hand är de resurssvaga eleverna som kommer i kläm.

Dialog ger bäst resultat

I grundskolans lägre åldrar har vi i Haninge arbetat mycket med att alla elever ska med. Det har gett goda resultat. De bästa resultaten nås där det finns mycket dialog och lite ensamarbete. När skolan arbetar på detta sätt så spelar elevernas sociala bakgrund ingen roll.

Haninges elever i årskurs 2 gjorde nyligen ett matematikprov, som Prim-gruppen framställt. 87,5 procent av eleverna klarade provet!

Vi har nu jämfört skolornas resultat med elevernas sociala bakgrund. Vi har tittat på föräldrars utbildning, arbetslöshet och om föräldrar och elever är födda utomlands. Det visar sig att dessa faktorer inte spelar någon som helst roll i detta prov.

Min tolkning är att när skolan arbetar på rätt sätt, så spelar elevernas familjebakgrund ingen roll. Det är när skolan brister som familjen blir avgörande. Då kan det till exempel vara bra att ha föräldrar som är lärare.

Verklig individualisering betyder att alla enskilda elever lär sig. Det gör de inte var och en för sig, utan tillsammans med duktiga lärare.

Mats Öhlin är svensklärare och arbetar numera som förvaltningschef för Utbildningsförvaltningen i Haninge kommun utanför Stockholm. Han är också ledamot av Skolinspektionens insynsråd.

Årsmöte

Medlemmarna i Svenskläraryrningen kallas till årsmöte **lördagen den 5 april 2008 kl. 10.00** i Språkrådets lokaler, Bjurholmsgatan 12, Stockholm. Tunnelbanestation Skanstull.

Förutom beslut i årsmötesärenden kommer information om aktuella föreningsfrågor att ges. Tillfälle för medlemmarnas idéer och frågor. Direkt efter årsmötet äger styrelsemöte rum.

Kallelsen meddelas enbart på detta sätt. Eventuella frågor besvaras av ordförande Marita Bergman per e-post maritabergman@bredband.net. Föranmälan uppskattas.

Väl mött!

Styrelsen

Annons

Svenska förläggareföreningen / Posten

Lilla Augustpriset 2010

1/2 sida

NY